

Textus: 1Tim 2, 8-15

Kedves Testvérek!

Hálaadó napunk van, hálaadó istentiszteleten vagyunk együtt. Pünkösdkor ünnepeltük volna, hogy a 30 éve indult a rendszeres istentisztelet Gazdagréten. A visszatekintés, hálaadás fókuszja Isten munkája, cselekvése közöttünk, amiért magasztaljuk Őt. A hálaadás Isten előtti megállásra hív: „Ében-Háézer”, mindaddig megsegített minket az Úr. Az Isten előtt való emlékezésben helye van a bűnbánatnak, az önvizsgálatnak is: mi az, amire nézve bűnbánattal kell Isten elé állnunk és bocsánatot kell kérnünk tőle? Miben ítélt meg minket Isten, miben hív megtérésre. A hálaadásban előre is tekintünk: könyörgünk Urunknak, hogy vezesse tovább a gyülekezetünket, őrizzen meg az Ő útján az Ő hűséges követésében, hogy betöltsük a küldetésünket, amire Ő rendelt és hívott el minket. Emlékezhetünk a fehér kövekre, a 2014-ben tartott hálaadó istentiszteletekre... három vasárnapon keresztül zajlott a hálaadás, előttünk volt visszatekintés, a jelen öröme és a megújulás szükségességének hangsúlyozása is. Ma, amikor hálát adunk, ünneplünk, máshogy vagyunk. Nem így terveztük – de ez az egész év ilyen. Mégis, helye van, tere van az örömmek, a köszönetnek, az Isten előtt való megállásnak. Mivel foglalkozunk, mire nézünk ilyenkor? A hálaadás, az ünnep természete a visszatekintés, a múlt eseményeinek felidézése, a számvetés és az előre tekintés. Az ünneplés identitásformáló, újra fókuszáló hatású. Ennek a mostani ünnepnek a kiemelt sajátossága az alázat. Alázat, mert nem olyan, mint elterveztük. El kellett engednünk az elgondolt formákat. Alázat, mert elsősorban nem önmagunkat ünnepljük, hanem hálaadással tekintünk vissza a múlt eseményeiben Isten cselekvésére. Alázat, mert nem kifejezetten egy ünnepi textus van most velünk, hanem az igehirdetés sorozatban előttünk lévő soron következő Igeről lesz szó, ami nem feltétlenül kapcsolódik mindenben a hálaadáshoz, az ünnephez, a gyülekezetünk alapigéjéhez.

Mit is ünneplünk ugyanis? Azt, hogy 30 éve indult el a rendszeres református istentisztelet Gazdagréten. Isten Igéjének hirdetése. Ami nem az feltétlenül, amit hallani szeretnénk, nem úgy szólal meg, ami minden egyes esetben az, amivel tele a szívünk éppen. Hanem arra hív, hogy Istenre figyeljünk és arra, amit hisszük, ő rendel ki és amivel Ő akar táplálni minket.

„Azért rendeltettem hírnökül és apostolul – igazat mondok, nem hazudok –, hogy a hitre és az igazságra tanítsam a népeket.” – mondja Pál. Az apostoli tekintélyéből szól tehát Timóteusnak és a gyülekezetnek úgy, hogy ismeri a gyülekezetet, ismeri a helyzetet és konkrétan nekik szól. És ez a tekintély Istentől ered, nem azért adatott, hogy visszaéljen vele, hogy leuraljon, hanem mert Isten ezt bízta rá.

1. IMÁDSÁG

Az első dolog, amiről beszél, az az imádság. A férfiakat és a nőket külön említi, ami nem véletlen. Máskor Pál beszél sokat az emberről, a Krisztust követő emberről, de itt külön fókuszál férfiakra és nőkre. Egyszerűen azért, mert a teremtési rend teremtési sajátosságokat és különbségeket is rejt magában.

1.1. Férfiak. „Az apostol rövid „akarom” szava jelzi, hogy Isten akaratából és meghatalmazásából folytatja rendelkezéseit. A felemelt karok, felfelé fordított tenyerekkel az imádkozás jellegzetes ókori testtartása. Annak a kifejezője ez a mozdulat, hogy az imádkozó, Isten áldását kéri és fogadja. Pál azt rendeli, hogy a férfiak „szent” kezeket emeljenek fel Istenhez imádkozáskor. Ez egyrészt az Istennek szentelt, büntől megtisztított embernek a jelzője, másrészt és első renden az Istené és a Krisztusé. Az apostoli rendelkezés a férfiak papi szolgálatára utal, az egyetemes papság értelmében.” Az apostol különösen két büntől óv, a haragtól és a viszálytól, ami a férfiaknak, természetüknél fogva nagy kísértést jelent. Az agresszió kezelése, ami újra és újra visszatérő harc. Akár kifelé is látható módon, akár passzív módon jelentkeznek. Isten elé kell vinnünk ezeket és az Ő jelenlétében kell tisztulnunk ebből. Mindannyiunknak dolgunk van ezzel és végső soron Isten tud megszabadítani, megtisztítani bennünket.

1.2. Nők. „Ha a férfiak legnagyobb kísértése a harag és a viszály, a nőké a minden szemérmet félretevő feltűnni és tetszeni vágyás. Ez önmaguk bálványozásához vezet és az érzéki vágyak rabjaivá teszi őket. A külső feltűnés és tetszeni vágyás az istentiszteleten kívül sem illik a keresztyén nőhöz, mert az élet legfőbb értelmétől a hitből és szeretetből fakadó szolgálattól vonja el az embert. Az apostol azonban mégsem a keresztyén nők öltözködését akarja szabályozni, ezt a törvényeskedők teszik. Csak azt kívánja, hogy ne a fényűző öltözködésben merüljön ki a keresztyén nő élete, hanem fordítsa figyelmét a belső ékességre és a jó cselekedetekre.”

Az itt használt szavak, a szemérmes és józan mértéktartást jelzik. Ezek teszik igazán ékessé és vonzóvá a keresztyén nőt. Pál az önmagát bálványozó érzéki feltűnést keltő testkultusz ellen érvel, ami eltávolítja a nőt a lényegtől.

Mi a fontos tehát az imádságban? Nem az, hogy elég jónk kell lenni ahhoz, hogy imádkozhass, hanem hogy miközben imádkozol, annak hatása lesz rád. Formál téged és változásokara hív. Az imádság nem konzervál, de nem is marad hatástalan egyszerűen. Isten nem hagy abban, hogy „ilyen vagyok”, hanem krisztusivá szeretne formálni.

2. TANÍTÁS

Olyan témánál vagyunk, amire lehetnek berögzött válaszaink, a nők tanításának kérdése tipikusan ilyen. Megpróbáljuk elhelyezni a rendszerünkben, ennek a mentén erővonalak alakulnak ki, assuk a lövészárkokat és szépen megoszlik Isten népe. Természetesen a másik miatt, aki nem hajlandó elfogadni a szerintünk biblikus tanítást. Ehelyett most három dolgot tanuljunk meg az Igéből.

2.1. TEREMTÉS ÉS BŰNESET. Felsejlik egy nagyon fontos mozzanat ebben az Igében is, mégpedig Isten teremtési rendje. Isten férfivá és nővé teremtette az embert és közben a bűneset ebben a teremtési rendben és keretben történt meg. Az egymás fölé rendelődés tehát, a másik uralása a bűneset egyik következménye. Érdekes, hogy az eredeti történetben a férfi uralkodik a feleségén, az asszony pedig vágyakozik rá. Itt azonban ennek a fordítottja áll fent. Elképzelhető, hogy a bűn annyira átjárja az embert, hogy az uralkodás kölcsönös lesz és a bűn bünt szül. Megrendítő és fájdalmas és arra hív, hogy komolyan vágyjunk Krisztus szabadítását, amire férfiként, nőként, ókori és mai emberként is egyaránt szükségünk van.

2.2. KONTEXTUS. Nem tudom ezt a kérdést nem a kontextusában látni. Ahogy a korinthusi gyülekezetben lévő asszonyokat tanítja az apostol az asszonyok fejének befedésére, ami szintén erősen kontextuális kérdés volt (tudni illik a befedetlen fővel akkor a prostituáltak jártak, így ennek a fajta szabadságnak elég rossz üzenete volt ott és akkor).

Az efézusi kontextus is érdekes: hol van ez a gyülekezet, kiknek szól ez a tanítás első sorban?

Efézust az antik világ hét csodája egyikének tartották. A templom méreteivel is lenyűgöző volt. Alapterülete 150 m hosszú, 70 m széles volt; az épületet kb. 150 db 20 m magas oszlop tartotta (a legenda szerint mindegyik egy király ajándéka volt). 66 sorban 24 000 ülőhely várta Artemisznek, a K-i misztériumvallások népszerű istennőjének messze vidékről idezarándokló híveit. A rómaiak is átvették imádatát, és Diana néven tisztelték. Artemisz ott levő szobráról azt tartották, hogy az égből szállt le. Eredetét, ill. korát titokzatossága miatt senki nem firtatta. Fekete fából készült; sokemlőjű alakot ábrázolt, s így megtermékenyítő s tápláló istennőként tisztelték. Alsó testét sok állatfej fedte, utalva arra, hogy az állatvilág istennője is. Fekete fából készült múmiaszerű képe arannyal volt bevonva.

Az Artemisz templomi kultusz (ApCsel 19, 23-41) tanítói főleg nők voltak. Artemisz kultuszához hozzátartoztak a „méhek” nevezetű templomi prostituáltak, akik úgy öltözködtek, ahogy a 9. igevers második fele említi. Ez így tovább árnyalja a képet. Az ókori helyzetben, mikor a nők alapvetően nem tanulhattak, nem lehettek iskolázottak, nem voltak társadalmi szempontból abban a helyzetben, hogy a tanításban átfogó ismeretekből indulhassanak ki. Bizonyára megvolt a létjogosultsága annak, amit Pál ott és akkor a gyülekezetnek ír. Az ókorban máshol sem tanítottak a nők sem a rabbinikus közegben, sem a hellenista világban. Ha nem volt megfelelő alap, ha hiányzott a képzettség, akár az nem szülhetett jót, illetve csak a fölérendelődés, a visszavágás lehetett a következménye.

2.3. ISTEN TANÍT MINDANNYIUNKAT. Az, hogy ki tanít kit, az megint csak alázat kérdése. Sosem felejttem el, mikor teológusként bementünk a reggeli áhítatra és ott állt egy olyan társunk, aki nem volt hiteles a számunkra. Majdnem kifordultunk az imateremből. Aztán Isten sokszor megszegényített azáltal, ahogy használta őt.

A kérdés tehát az, hogy tanítható vagyok-e Isten által úgy, ahogyan azt Ő akarja tenni? Mindenki magát vizsgálja meg! Lehetnek egyébként férfi tanítók is nőiesek páli értelemben a leuralásban. És akkor bizony rájuk is érvényes lehet a hallgatásra vonatkozó intés. A másik fölé rendelődő, az arrogáns, felsőbbrendű tanító nem építi Isten népét... Mi történik tehát ha egy nő tanít? Ha Isten elhívja őt erre és használja, akkor minden férfinak alázatosan el kell fogadnia ezt. Mert Isten szuverén arra, hogy ezt megtegye. Mi pedig alázattal elfogadhatjuk a tanítást akár férfiként, akár nőként. A gyülekezetünk életében hálaadással tekintünk vissza a női szolgálókra, tanítókra, a női lelkipásztorokra is, akiket Isten használt, aki által építette a gyülekezetet!

BEFEJEZÉS

Az alázat az utunk, amikor előre tekintünk a hálaadó alkalmunkon, ebbe kell belelépnünk. Megújulásra van szükségünk, nem mondhatjuk, hogy célba értünk, már jók vagyunk minden tekintetben és hátra dőlhetünk. El kell ismernünk Isten előtt, hogy megújulásra van szükség. Legyen velünk végezetül az, ahogy erről 2014-ben is volt szó, András igehirdetésében szólt erről:

Miért van szükség folyamatos megújulásra?

Mert Isten mindig újat cselekszik. Mit jelent, hogy Isten mindig újat cselekszik? Miért mondja, hogy „*ne a régi dolgokat emlegessétek, nem a múltakon tündödjetek!*”? Világosan kell látnunk, hogy a bibliai hithez mindig is hozzátartozott, hogy Isten népe emlékezik Isten múltbeli, hatalmas tetteire, szabadtítására. Mi is emlékezünk ma, visszatekintünk arra, amit Isten közöttünk tett. És - ennél sokkal fontosabb - minden úrvacsorában emlékezünk arra, amit Jézus Krisztus értünk tett: a megváltás nagy történetére, dicsőséges győzelmére. Hogyne tündödnék a múlton, Isten hatalmas tettein történelemben, gyülekezetünk életében, sőt, egyéni életünkben is?! De fontos egy különbségtétellel élnünk: mire van az emlékezés, mire jó a visszatekintés? Arra, hogy hálát adjunk; azért, hogy erőt merítsünk; azért, hogy a jelenben keressük Isten akaratát - és nem azért, hogy nosztalgiaizzunk. Amit Isten cselekszik, az új, nem áll szemben azzal, amit régen tett. De ha Isten népe Babilonban úgy emlékezik arra, hogy az Úr kihozta már egyszer népét a rabszolgaságból (Egyiptomból), hogy ez elhomályosítja előttük azt az újat, ami Isten *most készül tenni*, akkor "*ne a régi dolgokat emlegessétek...*" Azaz Isten népe sohasem mondhatja, hogy a múltbeli tapasztalataink alapján "kiismertük" Istent; Isten népe sohasem kész/befejezett az Úrral való kapcsolatában és a neki való engedelmisségben, hiszen Isten mindig újat cselekszik.

Mert az ember szíve mindig a régi felé húz. Miközben tehát Isten mindig újat cselekszik, azt is látnunk kell, hogy az ember szíve mindig a régi felé húz. Mit értek ezalatt? Azt, hogy az az új, amit az evangélium hoz egyéni és közösségi életünkbe; az, hogy Isten Jézus Krisztusban kiválasztott és elhívott a magáénak, megváltott, megszabadított és fiaivá fogadott; valamint az ehhez kapcsolódó öröm és hála; továbbá az ebből fakadó elköteleződésünk az Istennek kedves és megszentelt életre - nem természetes a számunkra. Ez az új a kegyelem, Isten Lelke munkájának a világa, de nem a sajátunk. És ezért jelenik meg újra és újra a lelki élet egy óriás ellensége: a visszarendeződés. Amint nem táplálja Isten Lelke és ígéje egy közösség életét, amint elsodródik, elfordul egy gyülekezet (akár az egymást követő generációk következtében, ti. hogy az újonnan érkező generáció már csak fejben ismeri a nagy történeteket, de személyes tapasztalata nincs az Úrral), úgy rendeződik vissza az ember/a gyülekezet belső élete a régi felé. Lehet, hogy kívülről megmaradnak a formák, a vallásosság; de elvész Isten jelenlétének jó illata, a kegyelem átéléséből fakadó alázat, öröm és hála. Ezért van szükség a folyamatos megújulásra. Tim Keller így ír a keresztyén egyház történelmében újra és újra megjelenő ébredésről/lelki megújulásról: "*Az ébredés nem történeti különlegesség, hanem következetes mintája a Szentlélek munkájának, amint egy közösségben az emberi szív alaptermészetét lefegyverzi és visszajára fordítja.*"

Megújulásra van szükségünk. Meg kell tanulnunk ezt. Meg kell tanulnunk emlékezni. Meg kell tanulnunk ünnepelni. Meg kell tanulnunk odafigyelni Istenre. Meg kell tanulnunk odafigyelni egymásra. Meg kell tanulnunk odafigyelni magunkra. Hamis büszkeség vagy keserűség helyett alázattal örvendezhetünk Isten előtt, aki hűséges. Nem kell a vállunkat veregetnünk, de nem kell aggódnunk sem. Nem mi „csináljuk” a gyülekezetet, Isten az, aki munkálkodik. Eddig is Ő volt a pásztor, ezután is Ő lesz. Ahogy a lekciónban is olvastuk:

„Vénségetekig ugyanaz maradok, ősz korotokig én hordozlak! Én alkottalak, én viszlek, én hordozlak, én mentelek meg.”
Ézs 46, 4

Ámen!

Thoma László